

יום טוב פרק רביעי ראש השנה

לד.

עין משפט נר מצוה

נא טו"ש ע"א ח"א סי'
תקפ"ט ספ"ג:
נב ח"א מ"ג מהל'
שופר הל' ג טו"ש ע'
ח"א סי' תקל ספ"ג:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואדקן דרב מנא
מדשני קרא דביעריה:

גליון הש"ס

רש"י ר"ה ח"ק א' לאו
גזירה שוה בו' בלופר
מקצמו. ע"ן סוכה דף לא
ע"א רש"י ד"ה לא מקשין
ול"ע:

לעני רש"י

קומפלייני"א
[קומפלייני"א].
קולות עצובים.
ריציוני"א. לילל
(צילום קצרים).

רבינו חננאל

ולא נחברו הדבר כדברי
אחר מהן, והיו כל ישראל
כולן עושין זה וזה, דבריו
להו דתרווייהו תרועה היא,
ותר"ה תש"ת לעשות תר"ח
ותר"ח תש"ת שלש פעמים.
וכא' ר' אבהו ומצא עיריות
תוקעין תש"ת ואחרים
[נתי תוקעין תר"ח], ואצ"פ
שגם שלשה שבחים תרועה
היא. ואחרים היו תוקעין
תש"ת. ודומה משמש
שע"ש כן, שהיו
אומרים אם תש"ת הוא
האמת, הרי הפסיק בין
התר"ח והש"ת, הנה
והתקן שיהו
עושין תש"ת תר"ח
תש"ת, וכן תר"ח תר"ח
תש"ת, וכן תש"ת תש"ת
תש"ת. ואמר א"ה מהן
ודאי עשינוהו בלי הפסקה
בניהן ואצ"פ שכולם
תרועה הם, השלים ביניהם
שהיו הכל נהגין מנהג
אחד ולא תיראה חלוקה,
ואמר להן מכל מקום
נמצאו תקיעות זו אחר
זו בלי הפסק ביניהם.
ולפיכך נהגו הכל כמנהג
הזה לתקוע מיושב כמו
שתיקין ר' אבהו, ועליהן
מברך התקוע ברכת
התקיעה. ואצ"פ שאינו
על סדר הברכות, וצבור
צריכין לתקוע על סדר
הברכות, מיהו ברכות אינן
מבטלות אותן התקיעות.
ופניו שכבר יצאו
הציבור ידי חובה, לפיכך
נהגו לתקוע במלכות
תש"ת, כוכרנות תר"ח
ובשפורות תש"ת, להודיע
והכל אחד הן, והכל
יצאו ידי חובה ולא
נשא ברבר ספק, והא
דאמר ר' יוסקן שמע

תלמוד לומר ותקעם. והדר תרועה: שאין ס"ל שנית. שכבר אמר
ותקעם תרועה ונסע ממנה פלוני כי הדר אמר ותקעם תרועה
ונסע ממנה פלוני פשיטא דשנית היא: שהא תקיעה שניה לה. והכי
קאמר ותקעם תקיעה שנית לתרועה: ה"ג ושלש תרועות נאמרו

צ"ה צמחון זכרון תרועה והעברת
שופר תרועה יום תרועה יהיה לכם
ושתי תקיעות לכל אחת ואחת מזנינו
למדן לר"ה שלש תרועות ושש
תקיעות שמים מדברי תורה ואחת
מדברי סופרים והעברת שופר תרועה
צמחון זכרון תרועה מד"ת יום
תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא צ"ה
רבי שמואל בר נחמני אומר אחת
מד"ת ושמים מד"ס והעברת שופר
תרועה מד"ת צמחון זכרון תרועה
יום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא
צ"ה מאי לתלמודו הוא צ"ה וכו':
שמים מד"ס. מרי קראי דרוש למנינא
דקמני ואזיל והעברת שופר תרועה
צמחון זכרון תרועה מד"ת כלומר
מכאן נלמדו שמים יום תרועה יהיה
לכם לא תדרשה למנינא שהרי
לתלמודו הוא צ"ה מופנה לג"ש שדרש
תרועה תרועה לג"ש אלא כמעשה
אמרוהו כדי להשוות מלכות וזכרונות
ושופרות לתקיעותיהן: רבי שמואל
בר נחמני אומר כו' מאי לתלמודו הוא
צ"ה בשלמא מד לג"ש אידך למאי:
לא משמע ליה. למדרש מנייה פשוטה
לפניה: דרך העברתו. למעט
הפכו ותקע צו כדלמחן (לעיל דף כו.):
ניעבריה ציד. ואי לאו דלדר כמעשה
לא הוה משמע מעבירו לשון תקיעה:
מספקא ליה. ועבד תרווייהו: ודלמא
גנוחי הוא. ואין לך לעשות תרועות
שזרים לפשוטה שלאחריה: ודלמא
ינוחי היא. ואין לנו שזרים וקא
מפסקי שזרים דקשר"ק דר' אבהו
צ"ה תקיעה ראשונה לתרועה ואין
כאן פשוטה לפניה: צרישא גנוחי גנת.
גיחות ארוכות קומפלייני"א צלע"ז:
והדר מילי. רציוני"א צלע"ז:

משע

1) שאין תלמוד לומר צדש השביעי. דהא כמזן בן צמנה מקומות
דיום הכפורים צדש השביעי הוא והכא יו"כ כמיז: והעברת.
פשוטה משמע העברת קול אחד: ציוה"כ טעבירו. הרי העברת
תחילה וסוף ותרועה כמיזא צינתיס: ומנין שלש של שלש. מנין

שאין ת"ל בחדש השביעי ומה ת"ל בחדש
השביעי שיהו כל תרועות החדש השביעי
זה כזה ומנין לשלש של שלש שלש ת"ל
והעברת שופר תרועה צמחון זכרון תרועה
יום תרועה יהיה לכם ומנין ליתן את האמור
של זה בזה ושל זה בזה ת"ל שביעי שביעי
לגזירה שוה הא כיצד שלש שהן תשע
שיעור תקיעה כתרועה שיעור תרועה
כשלשה שברים האי תנא מעיקרא מייתי
לה בהיקישא והשתא מייתי לה בגזירה שוה
הכי קאמר: אי לאו גזירה שוה הוה מייתינא
לה בהיקישא השתא דאתיא גזירה שוה
היקישא לא צריך והאי תנא מייתי לה בג"ש
ממדבר דתניא ותקעתם תרועה תקיעה
בפני עצמה ותרועה בפני עצמה אומר
תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה או
אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא כשהוא
אומר ובהקדיל את הקהל תתקעו ולא
תריעו הוי אומר תקיעה בפני עצמה
ותרועה בפני עצמה ומנין שפשוטה לפניה
ת"ל ותקעתם תרועה ומנין שפשוטה
לאחריה ת"ל תרועה יתקעו ר' ישמעאל בנו
של ר' יוחנן בן ברוקא אומר אינו צריך הרי
הוא אומר ותקעתם תרועה שנית שאין ת"ל
שנית ומה ת"ל שנית זה בנה אב שכל מקום
שנאמר תרועה תהא תקיעה שניה לה אין
לי אלא במדבר בר"ה מנין ת"ל תרועה
תרועה לגזירה שוה ושלש תרועות נאמרו
בר"ה שבתון זכרון תרועה יום תרועה
והעברת שופר תרועה ושתי תקיעות לכל
אחת ואחת מצינו למדין שלש תרועות ושש
תקיעות נאמרו בר"ה שתיים מדברי תורה
ואחת מדברי סופרים שבתון זכרון תרועה
והעברת שופר תרועה מדברי תורה יום
תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא רבי

שמואל בר נחמני אומר רבי יונתן
אחת מד"ת ושתיים מדברי סופרים והעברת
זכרון תרועה ויום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא מיבעי ביום ולא בלילה
ואידך ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה מביום הכפורים אי (ביום) הכפורים יליף נגמור נמי מיניה
לפשוטה לפניה ופשוטה לאחריה והעברת תעבירו לא משמע להו אלא מאי דרשי בהו והעברת כדרב מתנא
דאמר רב מתנא והעברת דרך העברתו תעבירו דקאמר רחמנא נעבירה ביד ואידך דרב מתנא מדרשני
(א) בדיבוריה תעבירו ביד לא מצית אמרת דגמר עברה עברה ממשא כתיב הכא והעברת שופר
תרועה וכתוב התם ויצו משה ויעבירו קול במחנה מה להלן בקול אף
כאן בקול ולהאי תנא דמייתי לה ממדבר אי מה להלן חצוצרות אף כאן
חצוצרות ת"ל תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו (א) אי זהו חג שהחדש
מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה וקאמר רחמנא שופר יתקעין רבי אבהו
בקברי תקיעה שלשה שברים תרועה תקיעה מה נפשך אי ילולי ליל לעביד
תקיעה תרועה ותקיעה ואי גנוחי גנת לעביד תקיעה שלשה שברים
ותקיעה מספקא ליה אי גנוחי גנת אי ילולי ליל מתקף לה רב עיירא ודלמא ילולי הוה וקא מפסקי
שלשה שברים בין תרועה לתקיעה דהדר עביד תקיעה תרועה ותקיעה מתקף לה רבינא
ודלמא גנוחי הוה וקא מפסקא תרועה בין שברים לתקיעה דהדר עביד תש"ת אלא רבי אבהו
מאי אתקין אי גנוחי גנת הא עבדיה אי ילולי ליל הא עבדיה מספקא ליה דלמא גנת וילולי אי הכי
ליעבד נמי איפכא תקיעה תרועה שלשה שברים ותקיעה דלמא ילולי וגנת סתמא דמילתא כי מטרע
באיניש מילתא ברישא גנת והדר ילולי: תקע בראשונה ומשך בשניה כשתים: אמר רבי יוחנן שמע
אתשע

(א) צ"מ סא. סנהדרין
[מג.]. (ב) [סוכה ג.].
(ג) [ל"ל מנין]. (ד) [לעיל
כ.]. (ה) [לעיל ח. וש"ס].
(ו) [מכאן ש"ך ע"ד לעני'
לג.]. (ז) [ש"ך ש"ך לנס.].
(ח) כ"ה ספ"ג: ולאחריה.

תורה אור השלם

1. והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור החדש ביום הכפורים תעבירו שופר ככל ארבעם: ויקרא כה ט
2. דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יקרה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש: ויקרא כה ט
3. ובחדש השביעי באחד לחדש יקרה לכם קדש יקרה לכם מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יקרה לכם: במדבר כ ט
4. ותקעתם תרועה וקשעו המחנות התינים קדמה: במדבר י ה
5. ובהקדיל את הקהל תתקעו ולא תריעו: במדבר י ז
6. ותקעתם תרועה שנית וקשעו המחנות התינים תיקמה תרועה יתקעו למקשיהם: במדבר י ז
7. ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואיש אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויקרא הקים מוקבאי: במדבר י ו
8. תקעו בחדש שופר בבסכה ליום חגנו: תהלים פ ד

מוסף רש"י

או אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא. מנא חמך ון ומלך ש"ך ל"ה (סוכה ג.). ת"ל תרועה יתקע. לומר אחר התרועה יתקע (שם). דרך העברתו. כדכ"ה שאלו מעבירו כראש צדקה ממיס יתקע (שם). שהחדש מתכסה בו. לתקוע. כגון שמירת לני מערב וערבים לני מורת לפי שקטנה היא סמוך לתרועה (לעיל ח). שהלכתי אינה נראית בעליל לכל העולם דכתיב חדש כספה (סנהדרין יא). שהלכתי מתכסה בו שניה נראית לכל אדם אלא שמירת יושבי מורת וערבים ליושבי מערב, כדלמך (לעיל ב). ערבים לארבע שעות מתכסה סוכה (ביצה טו.). הוי אומר זה ר"ה. שגם כראש חג. אלא שאל תמיס צמחון הדס (סנהדרין טו) דלעו שאל י"ט כבר מתמלאה הלכתי מתקת ונראית לכל מקום (ביצה טו.). כספה ליום חגנו, אכמתי קל, תקעו מתקת הלכתי שופר כשהוא מתכסה ביום חגנו (שם).